

Adevărul Literar și Artistic

FONDATORI: AL. V. BELDIMAN 1888-1897
CONST. MILLE 1897-1920

Prim-redactor: EMIL D. FAGURE

Cât e de minunat, să vezi prin ochii credinții, cum Darius, Cyrus, Alexandru, Romanii, Pompei și Irod au lucrat, fără să știe, întru slava Evangheliei.
PASCAL

Evangelhia Pascală

Coborîrea de pe cruce, punerea în mormânt și învierea Domnului

— Și erau acolo multe femei, privind de departe, cari urmaseră din Galileea pe Iisus și-l slujeau,
— Intre cari era Maria Magdalina și Maria mama lui Iacob și a lui Iosif și mama fiilor lui Zebedeu.

— Tar în amurgul zilei, veni un om bogat, de fel din Arimateea, cu numele Iosif, care era și el ucenic al lui Iisus.

— Acesta, ducându-se la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să i se dea.

— Tar Iosif luând trupul l'a înfășurat în giulgiu curat de in.

— Și l-a pus într'un mormânt nou, al lui, pe care-l săpase în stîncă. Apoi a prăvălit o piatră mare la ușa criptei și s'a dus.

(Matei 27, 55-60)

— Ci femeile cari veniseră cu Iisus din Galileea, s'au simțit după Iosif și au văzut mormântul și cum a fost pus trupul lui Iisus.

— Și după ce s'au înnapoiat au pregătit mirodenii și unsoari, iar Simbătă s'au odihnit, după lege.

— Tar în cea dintii zi a săptămânii, foarte de dimineadă, au venit la mormânt, aducînd mirodenii ce pregătiseră.

— Și au aflat piatra răsturnată (dela ușa mormântului).

— Și intrînd (înăuntru) nu au găsit trupul Domnului Iisus.

(Luca 23, 55, 56-24, 1-3)

— Atunci a alergat (Maria Magdalina) și a venit la Simon Petru și la celălalt ucenic pe care-l iubea Iisus și le-a zis: Au luat pe Domnul din mormânt și nu știu unde l-au pus.

— Deci, a ieșit Petru și celălalt ucenic și au pornit spre mormânt.

— Și alergau amîndoi împreună; dar celălalt ucenic alergînd înainte, mai repede ca Petru, a găsit cel dintii la mormînt.

— Și s'a plecat înăuntru și a văzut giulgiurile așezînd, dar n'a intrat (în criptă).

— Sosit-a și Simon Petru după el și a intrat în mormînt și a văzut giulgiurile așezînd.

— Tar mahrama care fusese pe capul lui Iisus nu era împreună cu giulgiurile, ci deosebit învîlțucită, într'un anume loc.

— Atunci a intrat și ucenicul celălalt, care se-șese întii la mormînt și a văzat și a crezut.

— Odată pînă atunci nu prieroseră Scriptura că trebuia să se scoale Iisus din morți.

— Și s'au dus ucenicii înnapoi la ei acasă.

— Ci Maria stătea afară la gura mormântului și plîngea. Și pe cînd plîngea s'a plecat să se uite în mormînt.

— Și a văzut doi îngeri, în vestimente albe, zăcînd unul de către cap și altul de către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus.

— Femece — o întrebău acia — de ce plîngi? Ea le spuse: Căci au luat pe Domnul meu și nu știu unde l-au pus!

— Zicînd acestea, ea s'a întors înnapoi și a văzut pe Iisus stînd în picioare, dar nu l'a cunoscut că e Iisus.

— Iisus îi vorbește: Femece de ce plîngi? Pe cine cauți? Ea, gîndînd că este grădinarul, îi răspunde: Doamnă, dacă tu l'ai dus aiurea, spune-mi mie unde l'ai pus și eu îl voi lua.

— Mario! zice Iisus. Intorcîndu-se (cu toată fața) ea rostește: Rabboni! (adică, corect, învățătorule).

— Dar Iisus o oprește: Nu te cîng de mine, căci încă nu m'am suit la Tatăl meu. Du-te la frații mei și le spune: Mă sui la Tatăl meu și la Tatăl vostru și la Dumnezeu meu și la Dumnezeu vostru.

— Și a venit Maria Magdalina și a vestit ucenicilor: Am văzut pe Domnul! — și acestea cite i le-a spus.

(Ioan 20, 2-18)

— Iată, apoi, că doi dintr'înșii mergeau, într'același zi, la un sat, depărtat de Ierusalim cale de o jumătate de poștă, al cărui nume este Emaus.

— Și ei vorbeau între ei despre toate acestea (fapte) petrecute.

(Ioan 20, 19-29)

Din traducerea lui G. GALACTON.

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

(Ioan 20, 19-29)

Noaptea de Paști în Flandra...

O les bons souvenirs de mon enfance blonde
avec leurs teux!
Comme ils me rechauffent encor,

Poetul șesurilor natale, al Flandrei, trei cenăși, poetul vînturilor aspre și adierilor săgalnice, poetul hambarelor pline și al pașilor pierduți în tălmărea nopții, Emil Verhaeren, ne vorbește cîndva de Paștile copilăriei. Nimic ials, nimic căutat; pretutindeni sinceritate și simplitate.

Sărbătorile lui le-am trăit și noi, Schimbăm doar decorul și oamenii. Ne-amintim și noi de frământările ce preced învierea lui Crist, de dăngăniul clopotelor vesteitoare ale resurecției. Ne-amintim de bucuriile ce tăneau în ziua Paștilor, din vorbele de clacă, din garafetele pline, și ne aducem aminte de fețele îmbulzate de vinul spumos și de gurile pline cu buclă de cozonac.

Verhaeren ni le reîmprospătează. În orașelul lui, orașelul format dintr'o piață mică și câteva străzi cu un Crist răstignit la răscruce, în orașelul scaldat de Escantul cenușiu, în ale cărui morocănoase ape se ogîndește un turn ascuțit, în Saint-Amand, poetul și-a agonisit în cercul întunecat al conștiinței, după cum părintii străngeau în camerele călduroase fructele cărnăoase ale toamnei, primele impresii ale sărbătorii învierii.

Sgomote de covoare scuturate, nori de praft ridicăți din podurile șgrenturoase. Măini agitate, băteau covoare în grădina întindeau lacuri pe mobilele de brad, învechite și roase. Se frecau tălățele ușilor, se curătau etajerele atât de tare, încât vasele panteoase și cristalele strălucitoare, tremurau opt zile în șir.

Et les odeurs de naphte et de benzine
Voguant par le corridor jusqu'aux cuisines
Se collectaient dans l'escalier.

Si pretutindeni, prin curte, pe scări, servitoarele cu mâinile roșii, lăsaș numai lucrul, se străduiau, sufereau, fără o vorbă, ca și cum sărbătoare ce venia trebuia să strălucască de perle de aur picurate din sudoarea lor.

Et dans sa chaire, ou se brassaient la sapience
Et les péchés et les remords, le vieux curé
Tout comme vous, les servantes
à poings carrés,
Se dépensait à nettoyer les consciences

Căci oamenii, dacă își curăță spiritele, au nevoie de curățenia spirituală. În biserică întunecoasă, copiii de cor, dascălul, paraciserul, nu mai își găsesc astămpăr, în timp ce preotul spovedeste întregul sat. Fermieri, țărani, lucrători, grămadă, așteaptă să își îngroape păcatele să își curețe sufletele.

Le prêtre, à sourde voix; dénonçant
leurs blasphèmes,
Leurs vols sournois et leur amour
pâtillard;

Puis eux s'en retournaient, libres
de crasse,
Le fouet claquant, le coeur gaillard,
De leur facile état de grace.

Verhaeren și-aminteste de zilele de postire de rugăciunile îngănaute, de dorința nebună pe care o simțea de-a se ruga întreaga viață, dimineața, ziua, noaptea; de-a sta cu mâinile încrucișate, cu ochii răpiți de imagina lui Christ, săgețându-se spre el ertarea. Și după împărtășanie, după slujba învierii, revede bucuria oamenilor, aude șgomotul nexustorilor panteoși, simte mirosul atâtător și dulce de prăjituri, întinse pe țărălele din piață, Revede masa, masa mare, în onoarea copilului împărțit, masa cu.

Oncles, tantes, cousins, parrain,
marriage,
Sanglés, lourbis, passementes...

Masa este bogată, vinurile inspumate sunt bune. Fetele se înroșesc, gura se deschide dela sine, și printru buzele unsoase de mîncare și băutură, se strecoară poezii; pătani cari în ochii micului sărbătorit par insulte la adresa Dumnezeuului, cu o clipă înainte, învîiat.

A trecut timpul. Copilul de-odinioară s'a mărit. Pletele blonde au căzut și fire albe, rare, lasă să se întrevadă luciul chelei. Mustăți, mari, lungi, s'au sădit adănc de-a supra buzei roșietice. Paști, în lumea luptelor, omul de azi își aduce aminte cu doliștie de minunata epocă a șburdănișilor meretiniți, a dorințelor împlinite, și noaptea de Paști își face loc printre amintiri. Este poate cea mai plăcută dintre toate celelalte. Căci are multe amintiri. Ele vin în stoluri — corbi croncănituri — apasă, umezesc ochii. Și odată cu poetul, le trăim aveau și noi.

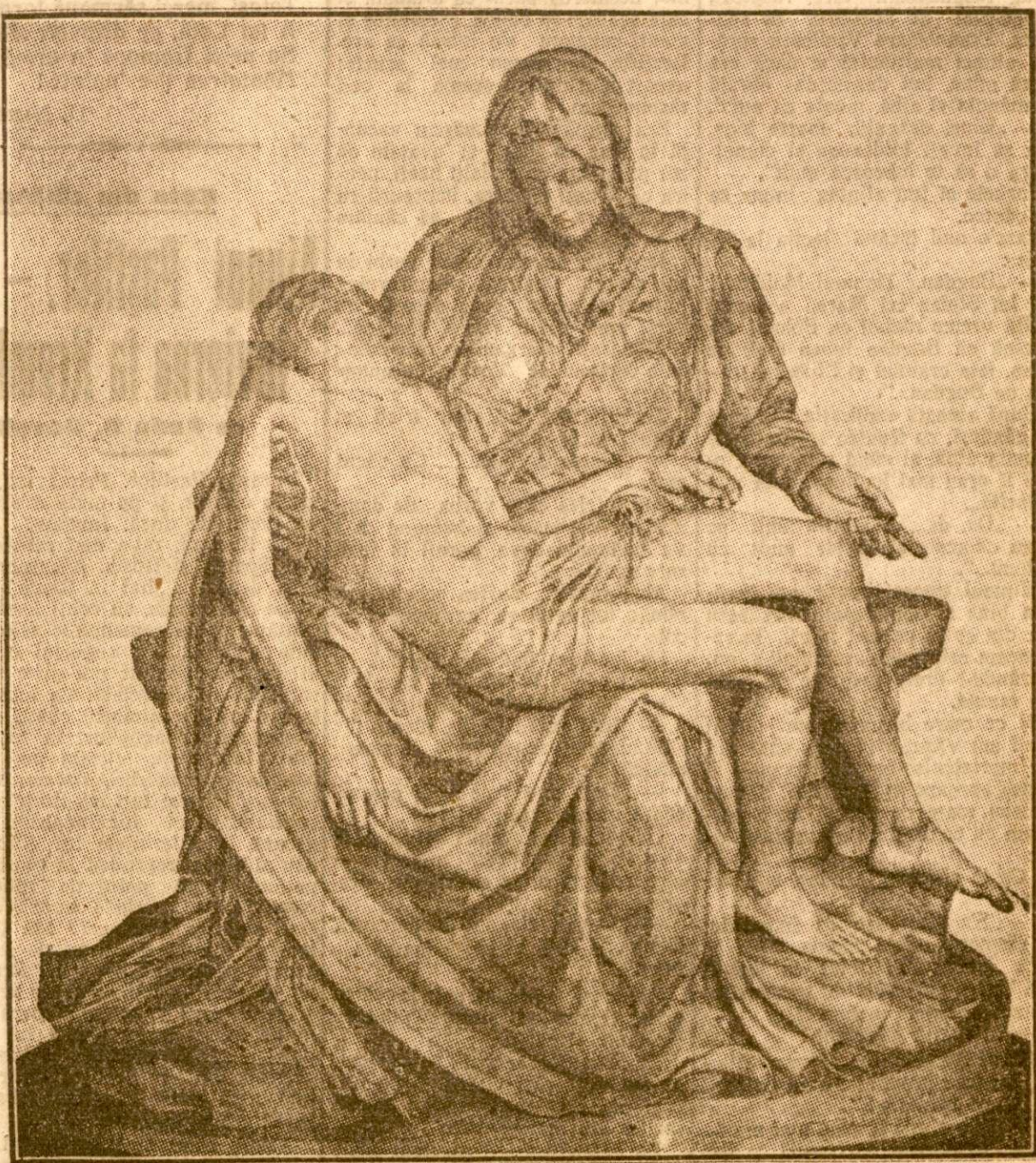
Cine n'a avut fiorul nopții luminoase de primăvară cînd preotul vestește învierea, cine nu și mai aminteste oare de dăngăniul clopotelor, de fețele părintilor, și masa plină? Căci nu este nimeni care să nu fi strigat vro-odată, întocmai ca poetul:

Oh! les bons souvenirs de mon enfance blonde
avec leurs teux!
Comme ils me rechauffent encor,

TUDOR ȘOIMARU

Michelangelo Buonarroti

— 1475-1564 —

PIETA. (Originalul se află în biserica Sf. Petru dela Roma)

A doua înviere

Cînd în ziua de Paște, și patruzeci de zile după Paște, sutele de milioane de creștini vor striga, heritîndu-se reciproc, „Hristos a învîiat”, știu că de fapt strigătul acesta nu-idoacă un ecou al adăncului sufletului tuturor în care zăce sentimentul egoist, sau mai exact egolot al conservării personalității noastre, al dorinții de viață vecinică, al temerei de moartea totală și absolută.

„Hristos a învîiat” vor roști gurile în afară fiindcă conștiințele gîndesc și doresc, fiecare în sinea ei „Eu să învîiez!”. În această stă explicația succesului creștinizmului în lumea în-ntregă, rațiunea lui de-a fi, durată lui cea lungă, răspîndirea peste tot globul și izbînda pe care o câștigă de câte ori a venit sau vine în atingere cu alte religii, exceptînd pe cea musulmană.

Problema rostului vieții și-au pus-o popoarele din timpurile cele mai vechi, dar nici una din religiile dinainte de creștinism n'au fost în stare să dea un răspuns hotărît și de deslegare care să satisfacă dorința ce-o are în fond orice ființă conștientă de-a păstra la nesfîrșit personalitatea. Ori cît ar fi viața de amară și de dureroasă, puținii sunt aceia cari să se resemneze a se desparți de ea pe vecie. Dimpotrivă, fiecare o doare fără de sfîrșit sau măcar cît de lungă cu puțință.

Ideea aceasta a învierii după moarte, credința în a doua înviere care ne va hărăzi viața sub dublul aspect al absolutului, adică al fericiției fără de prihană și al existenței infinite, este o idee pur creștină, este partea de sublimă originalitate a lui Iisus și este cea ce explică, printre altele succesul noului doctri cu toată lungimea și grozăvimea persecuțiilor pe care le-a îndurat.

Egiptenii vechi concepseră de-ași continuarea vieții după moartea pămînteană, dar fără ideea de dreptate: Un faraon avea să fie un faraon și pe lumea cealaltă iar un biet felah tot un biet felah. Budizmul onchirea la neant. Religie așa zise pagine, ale Greciei și ale Romei, de-abia dacă dădeau sufletelor morților un trai de umbre, un trai monoton, sters, vag, cu totul indeterminat și fără farmec în tristele cîmpii Elizee.

Nici evreii vechi nu credeau într-o viață prelungită după moartea trupului. Pentru ei un mort era o spurcăciune de care dacă te atingeai devenea impur

pe o zi, iar prelungirea personalității n'o vedeau decît în succesiunea generațiilor pe pămînt. Intreaga Biblie dovedește aceasta.

Faimoasa tînguire a lui Iov care începe cu cuvintele:
Mi-i desgușt de viață,
Curs liber vouă da plîngerii mele...

Se sfîrșește cu următoarele caracteristice plîngerii la adresa lui Iehova:
Au zilele mele nu sunt pușine!
Lasă-mă și îndepătează-te de la mine ca să răsuflu pușin,
Înainte de a mă duce acolo de unde nu mă mai voi întoarce;

În pămîntul întunericului și al umbrei morții,
În pămîntul întunecimei celei asemenea umbrelor,
Negre ale morții, unde nu este nici o rînduială,
Și unde lumina cea mai strălucitoare este întunericul.

De aceea, cu atîta tărie și amărăciune zice Eccliesianul:
O soartă are cel drept ca și cel nelegiuit; cel bun și cel curat, ca și cel necurat; cel ce jertfește, ca și cel ce nu jertfește nici odată; cel bun ca și cel păcătoș; cel ce jură, ca și cel ce se teme de j_uamînt. Da, este acesta un rîu pelîngă toate celelalte ce se fac sub soare, că toți tot o soartă au; pentru a-cesta și inima fiilor oamenilor este plină de rele, și nebunia este în inima și în viața lor și apoi se duc la cei morți. Au face-se vreo scutire de la aceasta cineva? Pentru toți cei ce trăiesc este o nădejde; și un căine viu este mai bun decît un leu mort. Cei ce trăiesc știu cel puțin că vor muri; dar cei morți nu știu nimic, și nu au nici o răsplătire, căci chiar și amintirea lor se uită, și iubirea lor, și ura lor, și zelul lor, acumă au pierit; și ei nu mai au parte pentru todeauna din toate câte se fac sub soare.

Du-te deci, mîndăncă în bucurie pâinea ta și bea cu inimă veselă vinul tău. Totdeauna veste-mintele tale să fie albe, și pe capul tău să nu lipsească untdelemnul. Gustă viața cu femeia ce-o iubești, în toate zilele vieții tale celei deșarte ce și-au fost date sub soare în zilele deșărtăciunii tale; căci aceasta este partea ta de viață în osteneștii tale cu care te ostenești sub soare. Toate căle-ți omi la în-

demână, fă-le cu toată puterea ta; căci nu este nici lucru, nici minte, nici știință, nici înțelepciune în mormântul în care te duci.

Iisus vine însă și răspunde la toate aceste preocupări zicînd: Omul nu este numai „faptura” minunilor lui D-zeu”, ci însăși fiul lui, carne din carne, sînge din sînge, duh din duhul lui, căci el e Tatăl cel din ceruri care ne-a făcut după chipul și asemănarea lui și ne-a făcut pe toți egali. Dacă răutatea noastră a pus pe pămînt deosebiri între oameni, în ceruri, la Tatăl nostru, la care vom fi chemați la o viață deplină întru toate și vecinică, nu vor mai fi deosebiri. Bărbat și femece, tînăr și bătrîn, bolnav și sănătos, imbecil și geniu, sărac și bogat, urât și frumos, tare și slab, împărat și cerșetor, cu toți tot una veți fi, judecați numai după faptele voastre bune sau rele.

Viața pămînteană e trecătoare și mormântul e numai o paruză de-o clipă între un scurt traiu chinuit și o viață eternă plină de toate satisfacțiile.

Fericiți deci voi ce v'afi născut și ați murit, căci prin această însăși veți fi chemați a participa din absolut și din infinit.

Asemenea cuvîntu se mai rostiseră până la dînsul, nici odată asemenea idei îndrăznețe la culme și sublimă nu se înche-gaseră într'o formă atât de hotărîtă și de mîngăietoare.

De la Iisus datează cu adevărat tot ce este înalt, egalitar și demn în viața omenească, și aceste idei le-a întemeiat și le-a sprîjinit pe credința în nemurire, pe credința celei de a doua învieri.

Iată însemnătatea sărbătorii Paștelui, care în mod simbolic a fost așezat la începutul primăverii.

Și de aceea „Crezul”, rugăciunea comună a tuturor creștinilor de pe glob, se termină așez de semnificativ prin cuvintele „aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie”.

De 1900 de ani stigătul „Hristos a învîiat” este desăvîrșirea credinței că „și noi vom învia” — „și eu voi învia”.

Pentru cei ce-o au, ea este mîngăierea și răsplata cea mai mare, este însăși lămurirea rostului vieții și a omului pe pămînt, căci este egotizmul dus până la absolut.

I. TRODOANU

